

PRAVILNIK DNEVA PARKA ŠKOCJANSKE JAME, JAMSKEGA PRAZNIKA – »BELAJTNGE«

I. SPLOŠNA DOLOČILA

1. člen

S tem pravilnikom so določene podrobnosti o imenu, pomenu in poslanstvu, lokaciji, organizatorju, obiskovalcih, strukturi, terminu Dneva parka Škocjanske jame, Jamskega praznika – »Belajtnga« (v nadaljevanju Belajtnga), postopek organizacije, kriteriji in postopek za omejevanje in potrjevanje novosti pri organizaciji praznika, pravice in obveznosti sodelujočih ter ukrepi v primerih kršitve pravilnika.

Uvajanje novosti na Belajtngi je mogoče za vsebine, ki izpolnjujejo določbe in pogoje tega pravilnika in po postopku, ki ga določa ta pravilnik.

2. člen

(ime)

Belajtnga je narečno poimenovanje Jamskega praznika (izvorno Grottenfest), ki ga je prvič organizirala Primorska sekcija nemško-avstrijskega planinskega društva maja 1886. Nadgrajen praznik določen s tem pravilnikom, ob upoštevanju določb tega pravilnika, z letom 2007 ob njegovi ponovni obuditvi in nadgraditvi prevzeme ime **Dan parka Škocjanske jame, Jamski praznik – »Belajtnga«**.

3. člen

(pomen in poslanstvo)

Belajtnga je kulturna vrednota parka Škocjanske jame (v nadaljevanju PŠJ) in tamkajšnjega prebivalstva.

Bistvo Belajtnge je avtohtono druženje vseh živečih in delujočih na območju PŠJ ter dan, ko je omogočen brezplačni ogled znamenitosti PŠJ (t.i. dan odprtih vrat) prebivalcem zavarovanega, vplivnega in tranzitnega območja PŠJ in ostalim slovenskim gostom ter v tistem času naključnim tujim gostom.

Prireditev se odlikuje po svoji dobro premišljeni strukturi in kvaliteti izvedbe.

Prireditev ohranja in nadgrajuje izročilo zbrano in zabeleženo s strani Darje Kranjc po pripovedovanjih Janka Gombača (1917-2007), Milice Fedrigo (1923-2006), Milke Gombač (1924), Albine Bak (1927), Antona Žnidarčiča (1930-2008), Viktorja Žnidarčiča (1942), Zofke Grandič (1921) in drugih.

Praznik ohranja svojo zgodovinsko izpričano drugačnost in prepoznavnost v skladu z določbami tega pravilnika. Iz izročila izhaja na različnih ravneh - vsebinski, organizacijski,

sporočilni, pomenski, materialni, izvedbeni ... Pri tem se nadgrajuje s sodobnimi potrebami po logiki dediščine, ki so povezane s poslanstvom PŠJ.

Poslanstvo PŠJ temelji na vzajemnem varovanju, ohranjanju in prezentaciji naravne in kulturne dediščine na zavarovanem območju ob spoštovanju razvojnih priložnosti za prebivalce. PŠJ svoje poslanstvo uresničuje tudi vključujoč tranzicijsko in vplivno območje določeno z Zakonom o regijskem parku Škocjanske jame (1996) in s programom Človek in biosfera (2004: Biosferno območje Kras).

4. člen (lokacija)

Belajtna se z namenom vključevanja celotne ponudbe zavarovanega območja, odvija na območju vasi Matavun, Škocjan in Betanja; in ne le Matavuna, kjer se je odvijala izvorno.

5. člen (organizator)

Organizatorji prireditve so na podlagi izročila upravljavec jam in domačini.

Odgovorna za organizacijo prireditve in spoštovanje tega pravilnika sta Javni zavod Park Škocjanske jame, Slovenija (v nadaljevanju JZ PŠJ), Škocjan 2, 6215 Divača (zastopa ga direktor) in Turistično društvo Škocjan (v nadaljevanju TD Škocjan), Škocjan 8, 6215 Divača (zastopa ga predsednik) z domačini.

Odgovorni organizator je JZ PŠJ. Odgovoren je za koordinacijo organizacije prireditve in zagotavljanje sredstev za njeno realizacijo.

V medijih se navajata oba organizatorja.

6. člen (obiskovalci)

Belajtna je v prvi vrsti praznik domačinov iz ožjega, vplivnega in tranzicijskega območja PŠJ ter delujočih v PŠJ. V dogovoru med obema organizatorjema pa so v zmernem obsegu vabljeni tudi drugi slovenski gostje ter v tistem času naključni tuji gostje.

7. člen (struktura)

Praznik po svojem obsegu, vsebini, sporočilu in pomenu temelji na izročilu nedeljskega ogleda jame in skromne veselice do mraka.

Dovoljena vsebina in potek praznika je sledeč:

- V doglednem času organizator poskrbi, da se pokosi parcele, kjer se namesti dodatna parkirišča, okraši cerkev, se dogovori z župnikom za praznično mašo, z lastniki

kulturnih spomenikov za njihov ogled, najame, pripelje stojnice, nabavi karbid, zagotovi karbidovke in poskrbi za postavitve razstave v prostorih TD Škocjan.

- Dan prej organizator v Matavunu postavi gabrova ali jesenova mlaja, ki se ju okraši s traki v barvah slovenske zastave in poveže v slavolok s transparentom naznanjajočim Belajtno. Obenem organizator poskrbi za postavitve stojnic, ureditev prireditvenega prostora in parkirišč ter označitev parkirišč, mest kjer ni dovoljeno parkirati in vhoda v jamo.
- Na Belajtni se posebna skrb posveti usmerjanju prometa, kar je podrobneje določeno v nadaljevanju pravilnika. Na informacijskem centru se deli zemljevide dogajanja.
- JZ PŠJ poskrbi za osvetlitev prvega dela jam (t.i. Paradiža) s karbidovkami.
- Zvrsti se praznična maša v cerkvi sv. Kancijana v Škocjanu. Po njej se poskrbi za varovan prost ogled cerkve in razstave v prostorih TD Škocjan za ves čas trajanja prireditve.
- JZ PŠJ poskrbi za varovan prost brezplačni sprehod po turistični poti skozi Škocjanske jame »iz preteklosti v sedanost« z izhodom z vzpenjačo ter po Veliki dolini v Betanjo in Matavun.
- Za glasbeno popestritev organizator najame pihalni orkester, ki nastopi na samem začetku prireditve v Matavunu, na informacijskem centru in/ali v Škocjanu, nato pa po dogovoru; sledi ansambel narodnozabavne ali ljudske glasbe za zaključni ples v Matavunu ali Škocjanu.
- Za otroke je možen najem vrtiljaka.
- JZ PŠJ in domačini (mladina in starejši) pripravijo in izpeljejo etnološke in druge delavnice za najmlajše in jih na ta način učijo ustreznega odnosa do avtohtone tukajšnje dediščine, narave in ustvarjalnosti.
- Najmlajši udeleženci iz PŠJ sodelujejo kot fotoreporterji prireditve. Njihova dela se objavijo na spletni strani PŠJ in drugje.
- JZ PŠJ omogoči brezplačen ogled muzejskih zbirk PŠJ.
- Omogočen je ogled obnovljenih kulturnih spomenikov na območju PŠJ po predhodnem dogovoru z lastniki.
- Organizator razpiše in izvede avtohtone družabne igre (škrovanje, briškola/trešet/škopa, skakanje v žakljih, vlečenje vrvi, ...). Izpelje se turnir z ekipami krajevnih skupnosti na širšem območju PŠJ. Zmagujoča ekipa prejme simbolično nagrado avtohtonega izvora (ponavadi je to bila steklenica vina).
- Organizator poskrbi za pijačo in jedačo obiskovalcev znotraj obstoječih kapacitet na območju PŠJ in tako pospeši ter zagotovi uspešnejše trženje tamkajšnje že obstoječe dejavnosti. Ponudbe za postavitve zunanjih šankov in drugih tovrstnih storitev se ne sprejemajo.
- Za stojničarsko ponudbo poskrbi Komisija za omejevanje, izbor in letno izmenjavo komercialne ponudbe v skladu s Pravilnikom o omejevanju in izmenjavi komercialne ponudbe na Dnevu parka Škocjanske jame, Jamskem prazniku – »Belajtni«.
- Po kriterijih komercialne ponudbe dejavnosti znotraj Pravilnika o omejevanju in izmenjavi komercialne ponudbe na Belajtni, se v stojničarsko ponudbo vključuje tudi nekomercialne dejavnosti (demonstracije obrti, ročnih spretnosti ipd.).
- Prireditve poteka v skladu z izročilom povezanim »z lučjo« do mraka, ko se preseli v zaprte prostore oz. se zaključí.
- Dan po prireditvi JZ PŠJ z domačini povrne prireditveni prostor v prvotno stanje (spravljanje, čiščenje ...).

8. člen
(termin)

Belajtnge se zvrsti vsako leto na zadnjo nedeljo v maju.

9. člen
(Delovna skupina za realizacijo Belajtnge)

Za JZ PŠJ in TD Škocjan organizacijo Belajtnge izpelje Delovna skupina za realizacijo Belajtnge (v nadaljevanju: delovna skupina) sestavljena iz zainteresiranih predstavnikov obeh organizatorjev.

Člani delovne skupine iz svojih vrst izberejo vodjo, ki skrbi za organizacijo, sklicevanje in vodenje sestankov ter pisanje zapisnikov.

Pristojnosti delovne skupine so:

- izvajanje določil pravilnika o Belajtngi,
- vsakoletni izbor in organizacija dejavnosti v sklopu strukture Belajtnge na podlagi kriterijev podanih znotraj tega pravilnika,
- reševanje problemov skladno z določbami tega pravilnika in organizacija aplikacije rešitev,
- podajanje in obravnava novosti na Belajtngi ter zagotavljanje omejevanja in potrjevanja novosti v skladu z določbami 10. člena,
- oblikovanje scenarija prireditve in koordinacija njegovega izvajanja,
- pisanje zapisnikov in končnega poročila.

10. člen
(Komisija za omejevanje in potrjevanje novosti na Belajtngi in opravljanje nadzora nad izvajanjem tega pravilnika)

Komisijo za omejevanje in potrjevanje novosti na Belajtngi in opravljanje nadzora nad izvajanjem tega pravilnika (v nadaljevanju: komisija) iz svojih vrst letno imenujejo direktor JZ PŠJ in predsednik TD Škocjan in je sestavni del delovne skupine.

Sestava komisije ustreza sestavi Komisije za omejevanje, izbor in letno izmenjavo komercialne ponudbe (po Pravilniku o omejevanju in izmenjavi komercialne ponudbe na Dnevu parka Škocjanske jame, Jamskem prazniku – »Belajtngi«) in je naslednja:

- predstavnik JZ PŠJ, ki pokriva komercialo
- dva predstavnik TD Škocjan in domačinov
- etnolog, poznavalec izročila Belajtnge in lokalne zgodovine vsakdanjega življenja

Komisija mora pri odločanju upoštevati naravovarstvene smernice.

Po potrebi komisija k sodelovanju povabi tudi zunanje strokovnjake oziroma institucije.

Predsednik komisije je predstavnik JZ PŠJ.

Pristojnosti komisije so:

- izvajanje nadzora nad spoštovanjem določb tega pravilnika delovne skupine,
- obravnava in potrjevanje novosti predlaganih s strani delovne skupine.

11. člen

Samovoljne spremembe ali izpeljave, ki niso določene v tem pravilniku, niso dovoljene.

II. POSTOPEK ORGANIZACIJE BELAJTNGE

12. člen

(odločitev o organizaciji)

Belajtnga se organizira, če se za to sporazumno odločijo oba organizatorja določena v 9. členu. Odločitev se s pisnim sklepom sprejema vsako leto marca meseca na prvem srečanju, ki ga skliče JZ PŠJ. V kolikor eden od organizatorjev ne privoli v njeno organizacijo, se prireditev tisto leto ne izpelje. V ta namen se napiše tudi formalni sklep, ki ga podpišejo zastopniki obeh organizatorjev.

Na tem srečanju se obenem imenuje vodjo delovne skupine.

13. člen

(delovni sestanki)

Na podlagi sklepa o organizaciji Belajtnge, vodja delovne skupine nekaj mesecev pred prireditvijo skliče sestanek za oblikovanje delovne skupine, ki bo odgovorna za izpeljavo praznika.

Na tem sestanku mora vodja delovne skupine zagotoviti razdelitev nalog in oblikovanje rešitev za probleme, ki so bili pri izvedbi praznika zaznani v minulem letu. Vodja delovne skupine določi zapisnikarja, ki piše zapisnike sestankov, katere posreduje članom delovne skupine in ostalim ključnim akterjem v vednost.

Na podlagi toka dogodkov vodja delovne skupine skliče dodatne sestanke, če je to potrebno.

Nosilec posameznih nalog je lahko kdorkoli iz vrst JZ PŠJ, TD Škocjan in ostalih domačinov, ki nase prevzeme popolno odgovornost za njeno izvedbo v dogovorjenem roku.

Po končani Belajtngi vodja delovne skupine pripravi poročilo o njenem poteku in ga posreduje predsednikoma obeh sodelujočih organizatorjev.

14. člen

(komercialna ponudba)

Komercialno ponudbo in njeno organizacijo v sklopu Belajtnge določa Pravilnik o omejevanju in izmenjavi komercialne ponudbe na Dnevu parka Škocjanske jame, Jamskem prazniku – »Belajtngi«.

15. člen
(nekomercialna ponudba)

Poleg komercialne ponudbe se na Belajtnji omogoča tudi predstavitev nekomercialnih ponudnikov. Za postopek omejevanja in zagotavljanja vsakoletne kontrolirane izmenjave nekomercialne ponudbe na Belajtnji, se smiselno uporablja določbe pravilnika iz 14. člena. Kotizacija za te ponudnike odpade.

16. člen
(prijava prireditve)

Odgovorni organizator na občini in policiji na podlagi zahtevanih rokov s soglasji Krajevne skupnosti Divača prijavi prireditve. Po potrebi prijavi tudi zaporo ceste. O poteku prireditve obvesti tudi Zdravstveni dom Sežana.

17. člen
(finančna podpora)

Za izvedbo praznovanja lahko delovna skupina z odobritvijo organizatorjev zaprosi za dodatna finančna sredstva na različne javne razpise. Za prijavo je odgovoren odgovorni organizator. Vsakoletna realizacija Belajtnge ni odvisna od uspeha na javnih razpisih.

18. člen
(oglaševanje)

Organizator poskrbi za čim cenejše in čim učinkovitejše oglaševanje prireditve med prebivalci zavarovanega, vplivnega in tranzicijskega območja PŠJ in objavo dogodka v Primorskih novicah.

Z ustreznim oglaševanjem organizator skuša omejiti obisk na ključno ciljno skupino obiskovalcev iz ožjega zavarovanega, tranzicijskega in vplivnega območja PŠJ in obdržati število drugih obiskovalcev v razumnih mejah, ki ne ogrožajo varovanja jam ter na sploh narave in kulturne dediščine PŠJ.

V oglaševalne namene se uporablja letak s fotografijo osvetljene Svetinove dvorane iz knjige Duemilla Grotte (v prilogi) s čimer se ohranja kontinuiteta in oglaševalska prepoznavnost praznika.

Kot znak Belajtnge se na različnih promocijskih izdelkih lahko uporablja upodobitev karbidovke in napis »Dan Parka Škocjanske jame – Jamski praznik – »Belajtnga«.

19. člen
(parkiranje in varnost)

Delovna skupina poskrbi za usmerjanje prometa na urejena in označena parkirišča ter zagotovi varnostne jopiče za usmerjevalce prometa.

Z lastniki bližnjih travnikov se organizator dogovori za dodatne parkirne površine. Predhodno jih pokosi in ustrezno označi ter zavaruje območja, kjer parkiranje ni dovoljeno. Po končani prireditvi poskrbi za njihovo čiščenje.

V jami in po jamskih poteh JZ PŠJ zagotovi varnost obiskovalcev s svojimi zaposlenimi. Zagotovi tudi prepoved fotografiranja v jami in tekoč potek ogleda.

Odgovorni organizator o prireditvi obvesti Zdravstveni dom Sežana, ki o poteku prireditve seznaneni dežurnega zdravnika in organizatorju posreduje njegov kontakt.

20. člen (scenarij)

Belajtnja se realizira na podlagi scenarija, kjer je točno naveden časovni plan dogajanja in odgovorne osebe. Scenarij izdelata delovna skupina na podlagi dogovorov z zadolženimi izvajalci. Prejmejo ga vsi, ki sodelujejo pri izvedbi.

Ne glede na težo odgovornosti naloge, se za obvestilo o zadolžitvi posameznega predlaganega izvajalca šteje prejem izvoda scenarija. Prevzem naloge predlagani izvajalec potrди delovni skupini oziroma jo obvesti o tem, da naloge ne bo prevzel.

Scenarij mora biti usklajen z določili tega pravilnika, še posebej s strukturo praznika. Vsebinsko ga pred končnim razpošiljanjem nosilec posameznih nalog pregleda in potrди komisija.

21. člen (brezplačni ogled jam)

Obiskovalcem se pred vhodom v jamo delijo brezplačne vstopnice na podlagi katerih JZ PŠJ vodi evidenco obiska (statistični podatki glede števila obiskovalcev). Na vhodu se vrši nadzor razporejenega vstopa v jamo. Obiskovalci vstopajo v skupinah z nekaj minutnimi zamiki. Vstopnice zagotovi in z njimi rokuje JZ PŠJ.

III. POSTOPEK OMEJEVANJA IN POTRJEVANJE NOVOSTI NA BELAJTNGI

22. člen

Omejevanje in potrjevanje novosti na Belajtnji se izvaja za dejavnosti, ki niso vključene v ta pravilnik in jih na novo predlaga delovna skupina.

Komisija na podlagi kriterijev navedenih v nadaljevanju predlagane dejavnosti potrди ali zavrne.

23. člen

Kriteriji za določitev ustreznosti novosti na Belajtnji so:

- skladnost in kontinuiteta z izročilom Belajtnge določenem v 3. členu,
- skladnost s poslanstvom PŠJ,

- skladnost s Pravilnikom o omejevanju in izmenjavi komercialne ponudbe na Dnevu parka Škocjanske jame, Jamskem prazniku – »Belajtngi«,
- dejavnosti, ki so zgodovinsko povezane z ožjim zavarovanim, vplivnim in tranzicijskim območjem.

24. člen

Novosti v sklopu Belajtnge lahko izvaja predstavnik organizatorja, v kolikor so le-te dogovorjene in usklajene z delovno skupino in komisijo določeno v 9. in 10. členu.

IV. PRAVICE IN OBVEZNOSTI SODELUJOČIH NA BELAJTNGI TER SANKCIJE V PRIMERU KRŠITVE

25. člen

Organizator in delovna skupina se zaveujeta, da bo vzdrževala stalno raven kakovosti, avtentičnosti in prepoznavnosti prireditve.

Komisija ima pravico kadarkoli preveriti skladnost začrtane prireditve z določili tega pravilnika.

26. člen

Organizator Belajtnge in delovna skupina sta dolžna sodelovati na Belajtngi v skladu s pravilnikom in sklepi komisije.

27. člen

Pravica do sodelovanja na Belajtngi posamezniku preneha z odvzemom pravice do sodelovanja, zaradi ogrožanja kvalitete, pomena in poslanstva Belajtnge.

28. člen

Posamezniku, za katerega komisija ugotovi, da neupravičeno uporablja in razpolaga s pridobljeno pravico se lahko izrečejo naslednji ukrepi:

- začasni odvzem pravice do sodelovanja na Belajtngi ali
- trajni odvzem pravice do sodelovanja na Belajtngi.

29. člen

Začasni odvzem pravice do sodelovanja na Belajtngi, če komisija določi, da posameznik ne deluje s ciljem obdržati kvaliteto, pomen in poslanstvo Belajtnge.

30. člen

Posamezniku se lahko izreče trajni odvzem pravice do sodelovanja na Belajtngi v naslednjih primerih:

- če posameznik kljub začasnemu odvzemu pravice do sodelovanja na Belajtngi, na njej sodeluje,
- če spremeni vsebino ali obliko dejavnosti, ki mu je bila dodeljena v izvedbo tako, da ta odstopa od dogovorjene.

31. člen

Ukrepe zoper kršitelja določb tega pravilnika izreče komisija. Posameznik, ki mu je bil ukrep izrečen, se zoper ukrepe komisije lahko pritoži v 15 dneh od prejema pisnega sklepa.

Dokončni sklep, s katerim se izreče trajni odvzem pravice do sodelovanja na Belajtngi se pisno izda posamezniku, ki ga prejme s priporočeno pošiljko.

32. člen

Proti kršiteljem pravil po tem pravilniku ima vsak od sodelujočih organizatorjev pravico uveljavljati civilno pravico varstva po redni sodni poti in predlagati uvedbo kazenskega postopka.

33. člen

Pravilnik stopi v veljavo z dnem njegovega podpisa.

številka: 259-1/2009

Škocjan, 16. 4. 2009

Direktor JZ PŠJ:
Albin Debevec, univ. dipl. inž.

Predsednik TD Škocjan:
David Gombač

